

Arviointi osaamisperusteisessa ja työelämälähtöisessä ammatillisessa koulutuksessa

Etelä-Pohjanmaan maakuntaopet

25.9.2015

Anne-Kaisa Alatalo

Ammatillisen perustutkinnon muodostuminen

AMMATILLISENA PERUSKOULUTUKSENA SUORITETTAVA AMMATILLINEN PERUSTUTKINTO (180 OSAAMISPISTETTÄ) SISÄLTÄÄ

Ammatillisia tutkinnon osia	135 osaamispistettä, - joista 15 osaamispistettä voi olla vapaasti valittavia tutkinnon osia - jonka osaamisesta vähintään 30 osaamispistettä hankitaan työssäoppimisen kautta
Yhteisiä tutkinnon osia	35 osaamispistettä
Vapaasti valittavia tutkinnon osia	10 osaamispistettä

Tutkinnon yksilöllinen laajentaminen. Opiskelija voi sisällyttää tutkintoonsa enemmän ammatillisia tutkinnon osia, jos se on tarpeellista työelämän alakohhtaisten tai paikallisten ammattitaitovaatimusten taikka opiskelijan ammattitaidon syventämisen kannalta. Tutkinnon osat voivat olla ammatillisia tutkinnon osia tai paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvia tutkinnon osia.

Näyttötutkintona vain ammatilliset tutkinnon osat,
ei osaamispisteitä.

Osaamisperusteisuus - koulutuksen järjestäjän toimintaa

- Osaamisperusteisuus kaiken pedagogisen toiminnan lähtökohta
  - > **AJATTELUTAVAN MUUTOS!**
  - > **OPETUSSUUNNITELMA = OPISKELIJAN OPPIMISSUUNNITELMA**
- Opiskelija rakentaa uutta osaamista olemassa olevan osaamisen päälle
- Osaamisen tunnistamista ja tunnustamista tehostetaan
- Osaamisen hankkiminen ja osaamisen laadun varmistaminen lähtökohta
- Osaaminen ja sitä tukevat oppimisprosessit (opetus-, ohjaus- ja arviointiprosessit) keskiössä
- Oppiaineiden opiskelusta osaamisen hankintaan ja osaamisen osoittamiseen
- Pois määrällisestä suorittamisesta > valmentamisen, ohjaamisen ja arvioinnin lähtökohta: **opiskelijan osaaminen ja sen saavuttamisen tukeminen**

OSAAMISPERUSTEISUUS

- ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet sekä niiden saavuttaminen (oppimistulokset) ovat oppimisen suunnittelun ja ohjauksen toteuttamisen sekä arvioinnin lähtökohta

TYÖELÄMÄLÄHTÖISYYS

- ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet vastaavat työelämän osaamistarpeita ja -odotuksia
- oppimisympäristöt ja oppimismenetelmät vastaavat mahdollisimman hyvin työelämän todellisuutta

YKSILÖLLISYYS ja JOUSTAVUUS

- opiskelija kehittyy ammattitaitovaatimustensa ja osaamistavoitteidensa mukaisesti ja valitsee itselleen parhaiten sopivan tavan oppia > **HOPS**

Peruskoulutus

Perusteen tiedot

Tutkinnon osat

Tutkinnon muodostuminen

Ammattialan kuvaus

Ammattialan arvoperusta

Tutkinnon tavoitteet

Elinikäisen oppimisen avaintaitojen kuvaus

Asennuksen ja automaation perustutkinto 15 osp

Koodi: 100209

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon osan suorittaja osaa kokoonpanopiirustusten ja kytkentäkaavioiden avulla asentaa koneenosia ja komponentteja sekä pienimuotoisia toimintajärjestelmiä ja moottorien ja toimilaitteiden kytkentöjä.

Tutkinnon osan suorittaja osaa

- lukea asennus- ja kokoonpanopiirustuksia
- lukea sähköisiä, pneumaattisia ja hydraulisia kytkentäkaavioita
- lukea työohjeita sekä käyttö- huolto- kokoonpano-ohjeita
- koneiden ja toimilaitteiden toimintaperiaatteita, rakenteita ja koneenelimiä
- käyttää käsityövälineitä turvallisesti ja huolehtii niiden kunnosta
- tehdä laiteasennusmittauksia rulla- ja työntömitalla ja osaa käyttää konevesivaakaa
- selvittää tavallisimmat kiertet mittaamalla ja taulukoiden avulla sekä osaa tehdä kiertetä manuaalisesti
- tehdä vierintälaakerien asennuksia ja ketju- ja hihna-asennuksia sekä osaa asentaa tiivisteitä
- pneumatiikan ja hydraulikan peruskomponentit, niiden toiminnan, ohjaustavat ja piirrosmerkit sekä tietää hydraulikka- ja pneumatiikkajärjestelmien toimintaperiaatteet
- paineilman tuottamisen perusasiat, kuten suodattamisen, kuivaamisen ja paineen säädön
- valita komponentit ja rakentaa yksinkertaisen jotain toimintaa mallintavan pneumaattisen järjestelmän
- sähköiset perussuureet sekä niiden matemaattiset ja fysikaaliset perusteet sekä riippuvuussuhteet, kuten Ohmin lain ja perusasiat tasa- ja vaihtovirrasta
- yleistä sähköturvallisuutta koskevien määräysten koneita ja laitteita ja niiden sähköasennuksia koskevat perusasiat
- tiedollisesti ja taidollisesti perusasiat sähkötyöturvallisuusstandardin SFS 6002 määrittämästä sähkötyöturvallisuuskoulutuksesta
- perusasiat sähköjärjestelmistä ja instrumentoinnista
- suorittaa sähkötekniikan perusmittauksia yleismittarilla
- varmistaa työkohteen jännitteettömyyden ja suojamaadoituksen
- tehdä yksinkertaisia sähkömekaanisia ohjauksia kaavioiden perusteella
- tiedollisesti ja taidollisesti EA1:tä vastaavan ensiavun annon
- laatujärjestelmien mukaisen toiminnan ja laadunvalvonnan periaatteet asennuksessa.

Arviointi

Peruskoulutus

Perusteen tiedot

Tutkinnon osat

Tutkinnon muodostuminen

Ammattialan kuvaus

Ammattialan arvoperusta

Tutkinnon tavoitteet

Elinikäisen oppimisen avaintaitojen kuvaus

Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen 11 osp

Koodi: 101053

Tutkinnon osan tulee sisältää kaikkien kolmen osa-alueen pakolliset osaamistavoitteet (yhteensä 8 osaamispistettä). Lisäksi tutkinnon osan tulee sisältää valinnaisia osaamistavoitteita miltä tahansa osa-alueelta tai osa-alueilta siten, että opiskelijalle kertyy yhteensä 11 osaamispisteen edestä viestintä- ja vuorovaikutusosaamista. Opiskelija voi opiskella äidinkielen sovellusta suomi toisena kielenä, jos hänen äidinkieltensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Ammatillisessa peruskoulutuksessa vieraan kielen osaamistavoitteet ja osaamisen arviointi on eriytetty sen mukaan, onko opiskelijan vallitseva kieli hänelle A- vai B-kieli. Valittu vieras kieli voi olla opiskelijalle aivan uusikin kieli, jolloin sovelletaan B-kielen tavoitteita ja arviointia. A- ja B-kielillä tarkoitetaan seuraavaa: A-kieli = peruskoulun 1.–6. vuosiluokilla alkava vieras kieli B-kieli = peruskoulun vuosiluokilla 7.–9. alkava vieras kieli

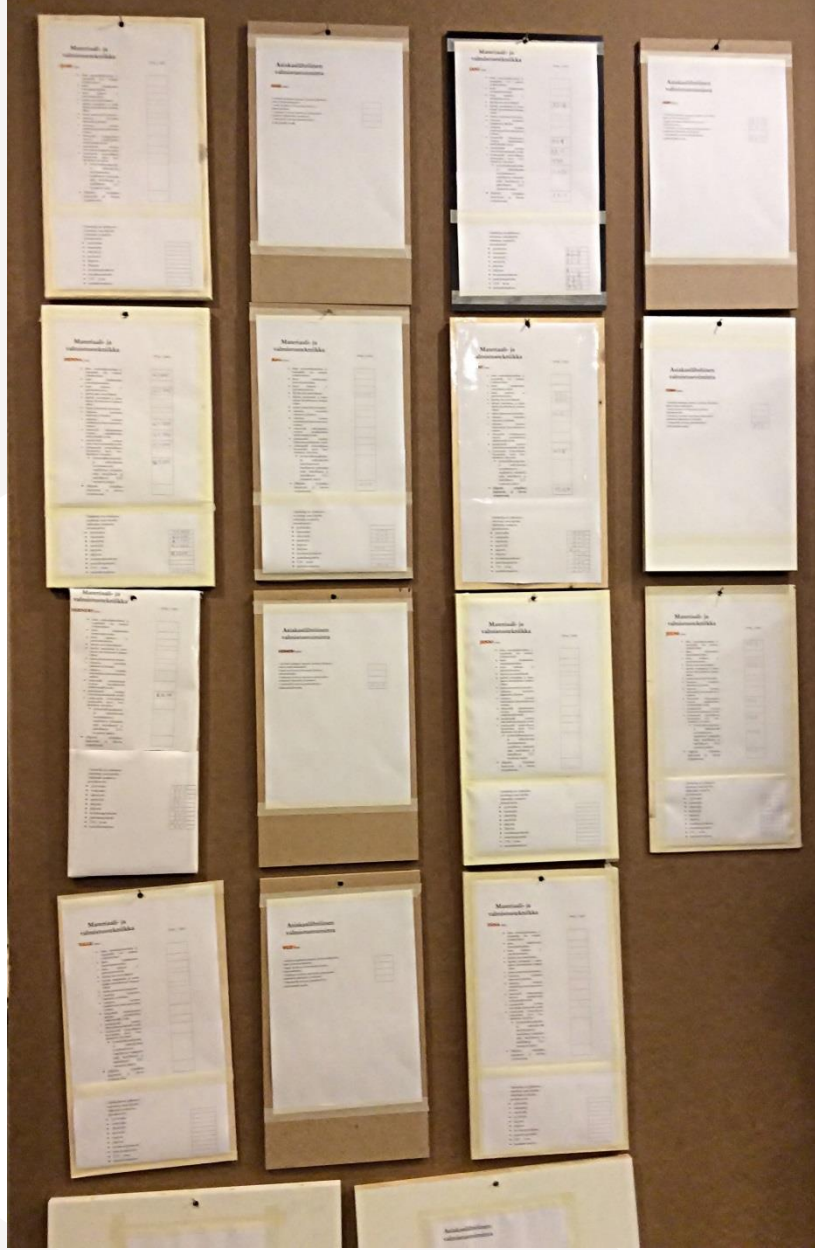
Äidinkieli

Äidinkieli, suomi

Pakolliset osaamistavoitteet, 5 osp

Opiskelija

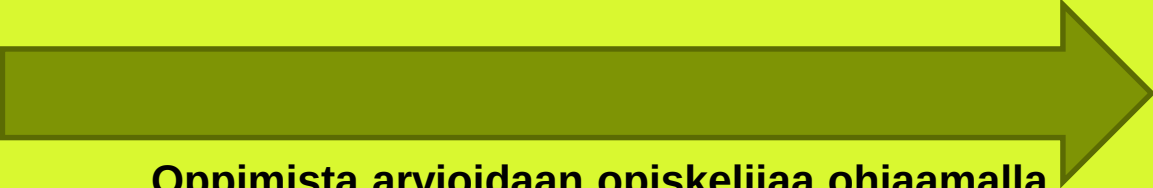
- osaa viestiä ja toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- ymmärtää *omaan alaan* liittyvien tärkeimpien tekstilajien käytänteet, olennaisen sisällön ja tarkoituksen
- osaa hakea tietoa eri tietolähteistä ja käyttää tietoa sekä noudattaa lähteiden käytön periaatteita
- osaa hyödyntää mediaa ja verkon tarjoamia viestintä- ja vuorovaikutusvälineitä opiskelussaan sekä tehdä ammattiosaamistaan näkyväksi
- osaa laatia *alaan liittyviä* kirjallisia töitä
- osaa hyödyntää äidinkielen oppimisen luku- ja opiskelustrategioita
- ymmärtää äidinkielen sekä kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkityksen *alan* ja ammatin kannalta
- osaa arvioida ja kehittää omaa äidinkielen taitoaan.

Opiskelijan arviointi on

- opiskelijan osaamisen tunnistamista ja tunnustamista
- opiskelijan oppimisen arviointia
  - > opiskelijan itsearviointia
- opiskelijan osaamisen arviointia
  - > opiskelijan itsearviointia.

Oppilaitoksessa opiskelija oppii tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksia.	Työssäoppimispaikassa opiskelija oppii tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksia ja harjaantuu jo oppimassaan.	Osaamisensa opiskelija osoittaa (ammattitaitonsa) työtä tekemällä (ammattiosaamisen näytöissä).
OPPIMINEN Oppimista arvioidaan opiskelijaa ohjaamalla ja kannustamalla, seuraamalla edistymistä ja antamalla palautetta suullisesti ja kirjallisesti. Opiskelija arvioi myös itse oppimistaan. Arvosanaa ei anneta oppimisesta.		OSAAMINEN Arvioidaan, kuinka hyvin opiskelija on saavuttanut tutkinnon osassa edellytetyn osaamisen, ammattitaito- vaatimukset > arvosana Itsearviointi

Opiskelijan osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

- Osa opiskelijan arviointia
- Ammattitaitovaatimuksia ja osaamistavoitteita vastaava osaaminen tunnistetaan ja tunnustetaan
- Tutkinnon osia tunnustetaan kokonaan tai osittain
- Tunnustettavien tutkinnon osien määrällä ei ole ylärajaa
- Selvitetään ja tunnustetaan selvityksen perusteella
- Opiskelija hakee osaamisen tunnustamista (lomake)
- Tunnustamisen tekee tutkinnon osan opettaja(t)
- Kirjataan opiskelijahallintojärjestelmään ja HOPSiin

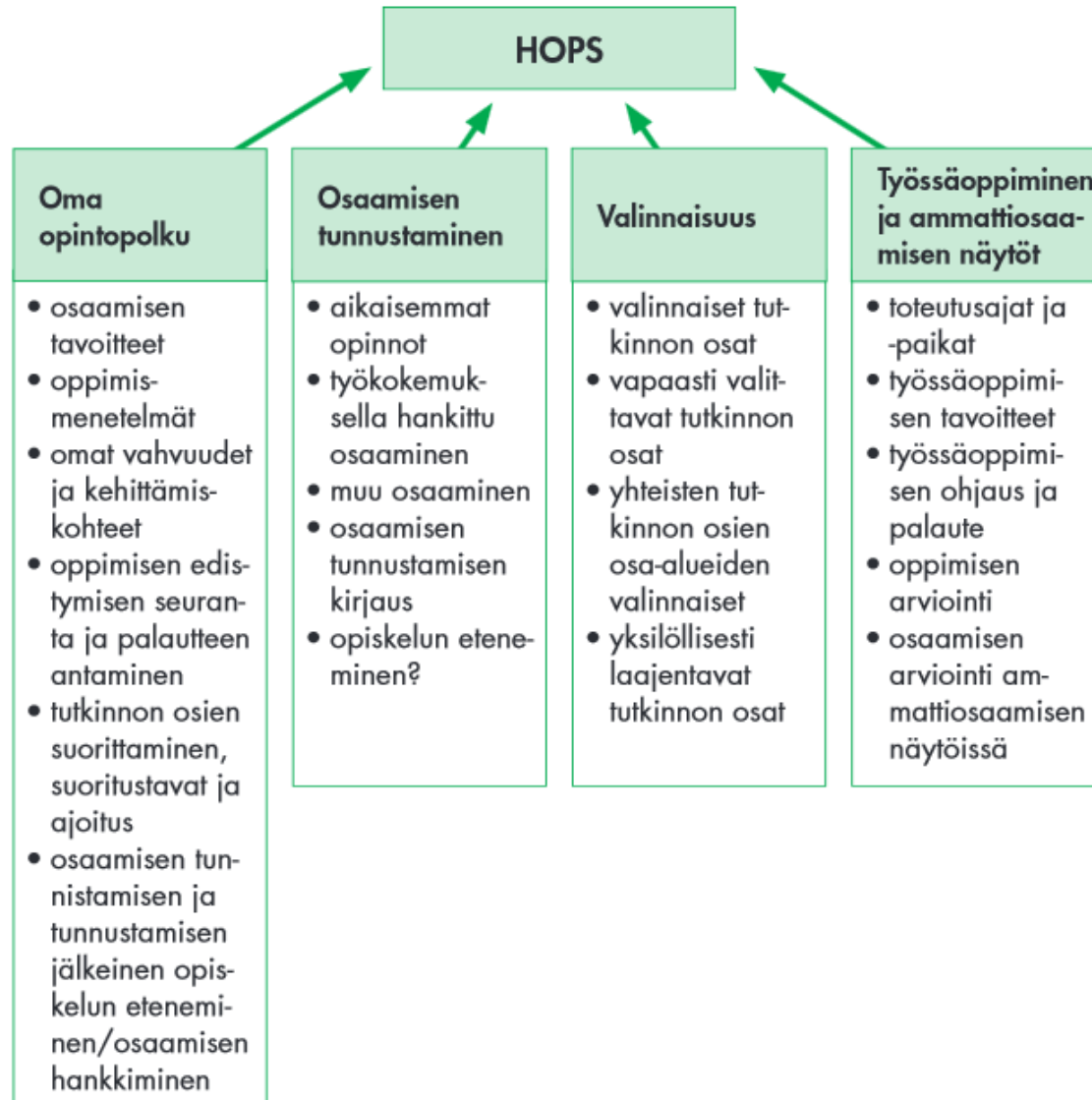
Selvitetään opiskelijan osaaminen

- opiskelun alkuvaiheessa
- uuden tutkinnon osan alkaessa
- opiskelun aikana

Selvityksen perusteella

- opiskelijan osaaminen tunnustetaan
- osaamista hyödynnetään oppimisen ja opetuksen suunnittelussa
- suunnitellaan tarvittaessa opiskelun tukitoimia

Opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma

Jos haluat saattaa ihmisen tiettyyn
päämäärään, sinun on aloitettava
sieltä, missä hän on.

- S. Kierkegaard

Infoa

- Opetushallitus: Arvioinnin opas
- Opetushallitus: Ammatillisten perustutkintojen toimeenpano ammatillisessa peruskoulutuksessa
- Opetushallitus: Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen mitoituksen periaatteet ja arvosanojen muuntaminen ammatillisessa peruskoulutuksessa